Tutkimusprofessori Pasi Moisio

8.11.2017

Ympäristövaliokunta

Lausuntopyyntönne HE 161/2017vp

THL:n lausunto yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta

THL kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä laiksi yleisestä asumistuesta annetun lain muuttamisesta. Lakiluonnoksessa esitetään kolmea muutosta: Asumistuen vuokraindeksin vaihtamista elinkustannusindeksiin, enimmäisasumismenojen indeksikorotusten jäädyttämisen jatkamista 2018 sekä osa-asuntoa koskevien erillisten vuokranormien palauttamista, joita sovellettaisiin myös alle 20 neliön asuntoihin.

THL toteaa, että kaikki kolme esitettyä muutosta ovat ristiriidassa vuoden 2015 asumistuen kokonaisuudistuksen tavoitteiden kanssa. Uudistuksen tavoitteena oli lopettaa asumistuen jälkeen jääminen todellisista asumiskustannuksista, estää asumismenojen korvauksien valuminen toimeentulotukeen sekä yksinkertaistaa asumistuki poistamalla asunnon ominaisuuksia koskevat ohjausnormit.

Osa-asuntoa ja alle 20 neliön asuntoa koskevan erillisen vuokranormin palauttamista perustellaan asumistukimenojen säästöillä ja pienten asuntojen vuokrakehityksen hillitsemisellä. Kuten esityksessä todetaan, säästöt voidaan toteuttaa myös nykyisen järjestelmän sisällä. Esitys indeksisidonnaisuuden muuttamisesta on myös osin turha, koska samalla esitetään enimmäisasumismenojen indeksikorotuksien jäädyttämisen jatkamista.

Esityksessä ei esitetä tilastotietoja osa-asuntojen ja pienten asuntojen vuokrien kehityksestä, eikä muutakaan perusteluja miksi juuri osa-asuntojen ja pienten asuntojen vuokrien kehitystä tulee pyrkiä rajoittamaan. Lisäksi vaikutusarviot rajoittuvat vain staattisiin etuuksien ja etuusmenojen muutosten arviointeihin. Esityksellä on todennäköisesti dynaamisia vaikutuksia yhteisasumisen suosioon, joiden vaikutuksia etuusmenoihin ja vuokra-asuntojen kysyntään tulisi arvioida.

Asumistuen enimmäisvuokrien indeksikorotukset ovat olleet jäädytettynä vuodesta 2015 saakka, mikä on lisännyt toimeentulotuen menoja. Kehitys johtaa toimeentulotuen roolin kasvamiseen asumisen tuissa. THL katsoo, että tämä ei ole toivottava kehitys perusturvan riittävyyden ja selkeyden, työnteon kannustavuuden kuin vuokrien nousun hillitsemisen kannalta.

THL katsoo, että indeksisidonnaisuuden muuttaminen ja asunnon ominaisuuksia koskevien ohjausnormien palauttaminen vain kaksi vuotta asumistuen kokonaisuudistuksen jälkeen ei toteuta pitkäjänteisen ja ennakoitavan lainsäädäntötyön tavoitteita.

Ylijohtaja Marina Erhola

Johtava asiantuntija, osastonjohtajan sijainen Anu Muuri